

Askolan kunnanvaltuustolle

ASKOLAN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja ilmoitusten saattaminen valtuuston tiedoksi.

Vuoden 2019 toiminnan ja talouden arvioinnin on tehnyt valtuuston 14.6.2017 § 47 valitsema toimikauden 2017–2019 tarkastuslautakunta, jonka kokoonpanoa on muutettu valtuuston päätöksillä 12.6.2019 § 26 ja 11.12.2019 § 68 siten, että tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikokoonpano on ollut

Varsinaiset jäsenet

Tero Aaltonen, puheenjohtaja
Kati Keskiarja
Mia Mylly
Vili Peltola
Simo Ahokanto

Henkilökohtaiset varajäsenet

Tatu Korhonen
Seija Hämäläinen
Marita Lehmusvuori
Matti Pelander
Jari Tiljander

Tarkastuslautakunta on kokoontunut arvioimaan toimintaa ja taloutta neljä kertaa. Kokouksissa on ollut haastateltavina kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja, controller, kunnan vuokrataloyhtiöiden toimitusjohtaja sekä rakennus- ja ympäristötoimen toimialajohtaja.

Arvioinnissa on otettu huomioon jäsenten seuraavat esteellisyydet: Vili Peltola, teknisen lautakunnan jäsen, Kati Keskiarja, rakennus- ja ympäristölautakunnan varajäsen. Lautakuntaa on avustanut tilintarkastaja JHT-Piia-Tuulia Rauhala.

2 VUODEN 2019 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Askolan tarkastuslautakunta kokouksessaan 19.5.2020 ja kunnanvaltuusto kokouksessaan 15.6.2020 velvoittivat kunnanhallitusta, lautakuntia ja toimialoja antamaan vastineet arviointikertomuksen havaintoihin, selvityspyyntöihin ja suosituksiin kunnanvaltuustolle lokakuun 2020 loppuun mennessä.

Perusturvalautakunnan vastineen mukaan perusturvalautakunta on pyrkinyt järjestämään palvelut kunnan omana tuotantona ja välttämään ostopalveluita niin pitkälle kuin mahdollista. Perusturvalautakunta pyrkii kehittämään vuosittain tulokortteja ja raportointia, jotta asetetut tavoitteet ja saavutetut tulokset ovat vertailukelpoisempia. Palvelujen taso pyritään ylläpitämään kiitosta saaneella tasolla.

Erikoissairaanhoidon osalta perusturvalautakunta toteaa, että erikoissairaanhoidon kustannukset eivät ole täysin Askolan kunnan hallittavissa, vaan siihen vaikuttavat merkittävästi HUS-sairaanhoidopiirin omat laite- ja asiantuntijakustannukset sekä hoitomäärät. Tulokorttien laatiminen on haasteellista, mutta sitä pyritään kehittämään.

Sivistyslautakunnan selvityksen mukaan vuodelle muodostui useita säästötoimenpiteitä, raameja sekä lisätalousarvioita. Useat muutokset ja uusi taloushallintojärjestelmä vaikeuttivat talouden seuranta ja käytännön palvelutuotannon järjestämistä. Sopeutuspaketin ja ohjausohjelman edellyttämät säästötoimenpiteet tehtiin vuoden 2019 osalta. Sivistyslautakunta toteaa, että tulevassa talousarvion valmistelussa ja seurannassa huomioidaan tarkastuslautakunnan edellyttämät asiat.

Kunnanhallituksen vastineessa todetaan, että yleishallinto-osasto pysyi annetussa raamissa ja pystyi parantamaan ulkoista toimintakatettaan. Tulokortin tavoitteita ja mittareita pyritään kehittämään, jotta ne tukisivat paremmin kuntastrategian toteutumista. Kunnanhallitus tiedostaa talouden tasapainottamisohjelman noudattamisen tärkeyden ja huomioi sen vuoden 2021 talousarvion valmistelussa. Lisäksi kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta tullaan jatkossa raportoimaan tilinpäätöksessä.

Tekninen lautakunta toteaa selvityksessään, että investointikohteita voidaan tehdä erilaisilla urakkamuodoilla, jolloin investointeihin kohdistuvat kustannukset saattavat tulla pienissä erissä. Taloushallinnossa saatetaan kirjata laskut käyttötalouden puolelle, vaikka kustannus kuuluisi investointihankkeelle. Tekninen johtaja on korjauttanut vuoden 2019 aikana edellä mainitun kaltaisia kustannuksia investointeihin. Tekniseen toimeen kuuluu useampi palvelualue, jonka vuoksi tulokortti koko toimialalta voi muodostua yleisluonteiseksi. Eri palvelualueiden tavoitteita mitataan kuitenkin laajemmilla mittauksilla. Tulokortin tekstejä pyritään kehittämään, jotta tavoitteiden toteutuminen voidaan havainnollistaa paremmin.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan selvityksen mukaan rakennus- ja ympäristölautakunta kehittää lupaprosessia sujuvammaksi ja koulutuspäiviin osallistutaan aktiivisemmin.

Tarkastuslautakunnan huomioita arviointikertomuksen käsittelystä

Perusturvalautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, kunnanhallitus ja rakennus- ja ympäristölautakunta antoivat selvityksensä tarkastuslautakunnalle ja kunnanhallitukselle, sekä edelleen valtuustolle. Tarkastuslautakunnan esille nostamiin havaintoihin ja selvityspyyntöihin

on vastattu. Lautakuntien antamissa selvityksissä mainitaan toiminnan kehittäminen, mutta tarkempia toimenpiteitä ei ole avattu. Selvityksissä pitäisi tuoda selkeästi esiin keinot, jolla tavoitteet saavutetaan. Näissä selvityksissä pitää esittää konkreettiset ja mitattavat toimenpiteet, jotta niitä voidaan toteuttaa ja arvioida seuraavan talousarvion laadinnan yhteydessä.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto on hyväksynyt 13.11.2019 § 80 vuoden 2020 talousarvion, johon kuuluvat käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousosassa toimielintä ja viranhaltijaa sitovat valtuustoon nähden määrärahan ja tuloarvion erotus eli nettomääräraha sekä tuloskorteissa mainitut sitovat tavoitteet. Investointiosassa teknistä lautakuntaa sitoo hankeryhmän ("talorakennus" ja "kiinteät rakenteet ja laitteet") nettomääräraha. Hankeryhmässä "muut kuin teknisen toimen investoinnit" sitoo nettomääräraha toimielimittäin.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 21.8.2019 laajan toimialakohtaisen talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019-2022 kuntatalouden tervehdyttämiseksi. Ohjelman kokonaisvaikutus on n. 1,4 milj. euroa. Paketti purkaa suuren osan epätarkoituksenmukaista palvelurakennetta ja muuttaa palveluiden järjestämisen kunnan talouden kannalta tehokkaammaksi. Suurin yksittäinen asiakokonaisuus on sosiaali- ja terveystalouden uudelleenjärjestelyt.

3.2 Strategiset tavoitteet

Valtuusto hyväksyi 19.6.2018 kuntastrategian, jonka visiona on toimiva, turvallinen ja ystävällinen arki sekä aito kohtaaminen

3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yleishallinto

Yleishallinnon toimintakate (-2 367 565 €) toteutui talousarvion puitteissa (97 %). Edellisestä vuodesta (-2 345 225 €) ulkoinen toimintakate oli 22 340 euroa huonompi.

Yleishallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
				2 020		
Ulkoiset						
Toimintamenot	-2 671 289	0	-2 671 289	-2 481 039	93	190 250
Toimintatuotot	235 960	0	235 960	113 474	48	-122 486
Netto (toimintakate)	-2 435 329	0	-2 435 329	-2 367 565	97	67 764
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot	-87 746	0	-87 746	-85 452	97	2 294
Sisäiset menot	-154 848	0	-154 848	-131 468	85	23 380
Sisäiset tulot	2 002 485	0	2 002 485	1 884 944	94	-117 541
Netto yhteensä	-675 498	0	-675 498	-699 541	104	-24 103

Tuloskorttitavoitteet jäivät osin toteutumatta. Positiivisen kuntakuvan kuntalaiskyselyä ei tehty. Kuntalaisten ja yritysten vaikutusmahdollisuuksien ja osallisuuden edistämistavoitteen osalta TA 2021 yhteydessä päätettiin, että asukas/kyläiltoja sekä keskustelu- ja infotilaisuuksia tullaan toteuttamaan. Asetetut tavoitteet henkilöstön keskimääräisille koulutuspäiville ja sairauspoissaoloille eivät aivan toteutuneet. Talousarvion toteutumistavoitteessa onnistuttiin.

Koronavirusepidemia aiheutti yleishallinto-osaston toimintaan omat haasteensa, pakottamalla esimerkiksi siirtymistä etätyöhön ja etäkokoukustamiseen nopealla aikataululla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tulokortin asiakkuus- ja osallisuustavoitteet eivät ole toteutuneet. Tarkastuslautakunta arvioi, että koronalla on ollut vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen, mutta kunta olisi voinut kehittää muita keinoja tavoittaa asukkaat uudessa tilanteessa.

Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan toimintakate (-9 157 991 €) toteutui muutetun talousarvion mukaisena (100 %). Toimintakate oli edellisvuotta heikompi (-8 488 774 €). Myynti- ja maksutuottoja kertyi aiempaa vähemmän. Henkilöstökulut laskivat edellisvuodesta, mutta palveluostot kasvoivat.

Perusturvalautakunta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma 2 020	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
Ulkoiset						
Toimintamenot	-10 276 077	-350 000	-10 626 077	-10 386 052	98	238 025
Toimintatuotot	1 441 866	0	1 441 866	1 230 061	85	-211 805
Netto (toimintakate)	-8 834 211	-350 000	-9 184 211	-9 157 991	100	26 220
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot	-139 644	0	-139 644	-51 279	37	88 365
Sisäiset menot	-858 304	0	-858 304	-778 705	91	79 599
Sisäiset tulot	0	0	0	-5 771		-5 771
Netto yhteensä	-9 832 159	-350 000	-10 182 159	-9 983 747	98	188 412

Tulokorttitavoitteet saavutettiin riittävässä määrin.

Koronaviruspandemia muovasi koko toimintaa perusturvan toimialalla, mutta siitä huolimatta kaikki asetetut velvoitteet ja tehtävät tulivat suoritettua. Monia toimintoja oli valtionhallinnon määräyksestä jätettävä tekemättä. Pandemia aiheutti paljon erilaisia kuluja ja selvää tulojen menetyksiä. Siitä huolimatta perusturvan toimialan oma toiminta ilman koronaviruspandemian aiheuttamia kustannuksia on pysynyt talousarviossa.

Talousarviomuutosta haettiin tilikauden päättymisen jälkeen 25.1.2021 ja 15.3.2021. Tarkastuslautakunta suosittaa, että mahdolliset tarvittavat talousarviomuutokset ennakoidaan hyvissä ajoin ja tehdään sen tilikauden aikana, jota talousarviomuutos koskee. Talousarvioesitykseen kirjattu säästötavoite oli 678.000 euroa. Tilinpäätöksessä perusturvan raportointiin saavuttaneen säästötavoitteensa 676.000 euroa. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että säästöihin johtaneita toimenpiteitä ei ole avattu tilinpäätöksessä.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon toimintakate (-5 784 036 €) toteutui talousarvion mukaisesti (96 %), ja edellistä vuotta parempana (-5 812 786 €). Koronaviruspandemian vaikutukset heijastuivat voimakkaasti erikoissairaanhoitoon. Erikoissairaanhoidon hoitovolyymi oli huomattavasti alhaisemmalla tasolla verrattuna normaalitilanteeseen, joka selittää osaltaan budjetissa pysymistä.

Erikoissairaanhoito	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma 2 020	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
Ulkoiset						
Toimintamenot	-6 026 000	0	-6 026 000	-5 784 036	96	241 964
Toimintatuotot	0	0	0	0		0
Netto (toimintakate)	-6 026 000	0	-6 026 000	-5 784 036	96	241 964
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot	0	0	0	0		0
Sisäiset menot	-71 240	0	-71 240	-72 750	102	-1 510
Sisäiset tulot	0	0	0	0		0
Netto yhteensä	-6 097 240	0	-6 097 240	-5 856 786	96	240 454

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että tilikauden toteuma on talousarvioon nähden ylijäämäinen, mutta esittää huolensa koronapandemian aikana syntyneen hoitovelan takaisinmaksusta tulevana vuosina.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toimintakate (-7 744 167 €) alitti talousarvion 368 102 eurolla ja toteutui talousarvion mukaisena (95%) sekä edellisvuotta parempana (-7 944 297 €). Koronaviruspandemia vaikutti sivistystoimen palveluiden järjestämiseen ja kunkin yksikön työhön ja tehtäviin sekä toiminnallisten tavoitteiden toteuttamiseen. Etäopetukseen siirtyminen alensi toimintakuluja. Esimerkiksi koulukuljetuksien lakkauttaminen etäopetuksen ajaksi aiheutti n. 70 000 € kustannussäästön. Maksusitoumuksen käyttöönotto kouluruokaa korvaaviin elintarvikehankintoihin peruskoululaisten etäopetuksen vuoksi tuli uutena sivistystoimen järjestettäväksi ja lisäsi kuluja 26 891 €.

Sivistys- lautakunta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma 2 020	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
Ulkoiset						
Toimintamenot	-9 538 149	0	-9 538 149	-9 135 663	96	402 486
Toimintatuotot	1 425 880	0	1 425 880	1 391 496	98	-34 384
Netto (toimintakate)	-8 112 269	0	-8 112 269	-7 744 167	95	368 102
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-345 129	0	-345 129	-1 035 884	300	-690 755
Sisäiset menot	-2 291 169	0	-2 291 169	-2 220 391	97	70 778
Sisäiset tulot	229 980	0	229 980	222 000	97	-7 980
Netto yhteensä	-10 518 587	0	-10 518 587	-10 778 442	102	-259 855

Tuloskorttitavoitteet saavutettiin riittävässä määrin. Koronavirusepidemia vaikeutti vähentyneiden palveluiden määrän seuranta ja vaikutusten arviointia.

2020 toteutetut talouden tasapainottamistoimenpiteet on esitetty tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta esittää huolensa, että ovatko syntyneet säästöt saatu toteutettua terveysturvallisuus ja rajoitukset huomioon ottaen.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toimintakate (-1 334 380 €) toteutui talousarvion mukaisesti (98 %). Toimintakate on 27 530 euroa pienempi talousarvioon verrattuna. Edelliseen vuoteen verrattuna (-1 198 713 €) toimintakate on kuitenkin heikompi. Toimintatuottoja kirjautui tilikauden aikana 61 372 euroa ja toimintakuluja 33 842 euroa talousarviota enemmän.

Tekninen lautakunta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma 2020	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
Ulkoiset						
Toimintamenot	-2 278 728	0	-2 278 728	-2 312 570	101	-33 842
Toimintatuotot	916 818	0	916 818	978 190	107	61 372
Netto (toimintakate)	-1 361 910	0	-1 361 910	-1 334 380	98	27 530
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-921 614	0	-921 614	-968 947	105	-47 333
Sisäiset menot	-202 490	0	-202 490	-23 523	12	178 967
Sisäiset tulot	1 262 746	0	1 262 746	1 207 198	96	-55 548
Netto yhteensä	-1 223 268	0	-1 223 268	-1 119 652	92	103 616

Tuloskorttitavoitteet saavutettiin riittävässä määrin.

Vesi- ja viemärlaitoksen toimintakate (70 139 €) on 38 778 euroa pienempi kuin talousarvion mukainen toimintakate. Toimintatuottoja (672 199 €) kertyi 59 175 euroa enemmän talousarvioon verrattuna ja toimintakuluja (-602 060) 97 953 euroa budjetoitua enemmän. Toimintakulujen ja budjetin välinen eroavaisuus perustuu suurelta osin vesi- ja jätevesimaksujen toteuman ja budjetin väliseen eroon.

Vesi- ja viemärlaitos	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma 2020	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
Ulkoiset						
Toimintamenot	-504 107	0	-504 107	-602 060	119,4	-97 953
Toimintatuotot	613 024	0	613 024	672 199	109,7	59 175
Netto (toimintakate)	108 917	0	108 917	70 139	-64,4	-38 778
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-193 598	0	-193 598	-180 414	93,2	13 184
Sisäiset menot	-13 100	0	-13 100	-13 980	106,7	-880
Sisäiset tulot	58 400	0	58 400	49 992	85,6	-8 408
Netto yhteensä	-39 381	0	-39 381	-74 263	188,6	-34 882

Lukujen perusteella voidaan arvioida, että vesi- ja viemärlaitoksen toiminta oli alijäämäistä, joten kunta joutui tukemaan toimintaa tilikaudella 74.000 eurolla.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunnan toimintakate (-73 404 €) toteutui talousarviota parempana (75 %), mutta edellisvuotta (-66 203 €) heikompana. Toimintatuotot laskivat hieman edellisvuodesta, mutta toimintakulut pysyivät edellisvuoden tasolla. Maksutuotot ylittivät huomattavasti talousarvion (179 %) mm. tehostuneen lupakäsittelyn ansiosta.

Rakennus- ja ympäristölautakunta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteuma	Tot. %	Poikkeama (Tot-TA)
Ulkoliset				2 020		
Toimintamenot	-477 392	0	-477 392	-471 097	99	6 295
Toimintatuotot	379 930	0	379 930	397 693	105	17 763
Netto (toimintakate)	-97 462	0	-97 462	-73 404	75	24 058
Poistot ja sisäiset erät						
Poistot	-5 867	0	-5 867	0		5 867
Sisäiset menot	-20 404	0	-20 404	-18 703	92	1 701
Sisäiset tulot	103 384	0	103 384	-62 609	-61	-165 993
Netto yhteensä	-20 349	0	-20 349	-154 716	760	-134 367

Tuloskorttitavoitteet jäivät osin toteuttamatta. Henkilöstön koulutuspäivien määrässä sekä lupaprosessin läpimenoajassa jäätiin tavoitteesta. Osaamisen ja uudistumistavoitteen osalta nykyinen taso on saatu pidettyä ja talousarvioraamissa on pysytty.

Tarkastuslautakunta kehottaa huolehtimaan henkilöstön koulutuksesta poikkeusoloista huolimatta.

3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Kokonaisuutena toteutuneet investointimenot (3 582 371 €) pysyivät talousarvion (4 758 000 €) puitteissa (75 %). Toteutuneet investointitulot olivat 121 503 €.

Talonrakennuksen investointimenot (2 875 041 €) toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisesti (76 %). Askolan lukio, Tammenterho ja Karpalo päiväkodin hankkeet eivät toteutuneet.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot (351 457 €) alittivat talousarvion (73 %). Toteutumatta jäivät Vahijärven lähiliikuntapaikka, yhdysvesijohtohanke, VVL verkoston korjaus ja ylläpito sekä kirkonkylän kiinteistöjen kaukolämmön hankkeet.

Muista investoinneista maa-alueiden ostohankkeet eivät toteutuneet.

Irtaimistohankinnat (235 779 €) toteutuivat talousarvion mukaisina (69 %). Vapaa-aikatoimen irtaimistohankinnat eivät toteutuneet.

Aineettoman omaisuuden investointimenot (120 091 €) ylittivät talousarvion (172 %), kun hankittiin terveydenhuollon ATK-ohjelmisto, jota ei ollut talousarviossa.

Rahoitusosa ei toteutunut talousarvion mukaisena. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin hieman talousarviota vähemmän ja lyhytaikaisten lainojen määrä lisääntyi talousarviota enemmän.

Tarkastuslautakunta katsoo, että lainojen osalta kehitys ei ole oikeasuuntaista.

4 KUNNAN TALOUS

Tilikauden toteutunut tulos on 1 983 015 euroa ylijäämäinen, mikä on 1,8 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Tulos on kuitenkin edellistä vuotta (3 452 659 €) huonompi. Vuoden 2019 tulosta parantaa kuitenkin kertaluonteinen osakkeiden myyntivoitto (2,6 milj. €).

Toimintatuotot toteutuivat edellisvuotta pienempinä, ja niissä jäätiin budjetoiduista tuotosta (93 %). Toimintakulut puolestaan pysyivät muutetun talousarvion puitteissa (97%) ja kasvoivat hieman edellisvuoteen verrattuna. Verotulot kasvoivat edellisvuodesta 0,9 milj. € mutta jäivät alle talousarvion. Valtionosuudet nousivat edellisvuoteen verrattuna 1,6 milj. € ja toteutuivat talousarviota suurempina peruspalvelujen ja veromenetysten kompensaaion lisääntymisen takia. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto toteutui talousarviota parempana sekä positiivisena ja edellisvuotta suurempana. Suunnitelman mukaiset poistot nousivat edellisvuodesta lähes 8,0 % ja toteutuivat talousarviota pienempinä. Tiikaudella tehtiin 766.000 euron kertaluonteinen alaskirjaus palaneesta Monninkylän koulusta.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että vuoden 2020 ylijäämäinen tulos kirjataan taseen yli- /alijäämätilille. Tuloksen kirjaamisen jälkeen taseen yli-/alijäämätilin saldo on 4 631 276 euroa ylijäämäinen.

Onnistuminen talouden tasapainottamisohjelman toteutuksen onnistuminen varmistaa osaltaan terveen talouden. Koronaviruspandemian vaikutukset voivat kuitenkin heikentää nopeasti tilannetta määrittelemättömäksi ajaksi.

Talouden tasapainottamisohjelman mukainen sosiaali- ja terveystalouden uudelleenjärjestely ei toteutunut. Ohjelman tavoitteet katsottiin vuoden 2020 osalta saavutetun mm. toimintojen kehittämällä ja tehostamisella.

Omavaraisuusaste parani 27,0 %:sta 33,0 %:iin ja suhteellinen velkaantuneisuus laski 84,1 %:sta 81,3 %:in, kun lainakanta kasvoi liki 25 milj. euroon (5 117 €/asukas).

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilikaudella saatiin ylimääräistä, kertaluontoista valtionosuutta 1,7 milj. euroa, jota ei ole avattu tilinpäätöksessä tarkemmin. Samoin kertaluonteinen verotulomenetyksen korvausta yhteensä 2 milj. euroa, ei ole eritelty verotuloissa. Nämä tiedot olisivat helpottaneet tilikausien keskinäistä vertailua. Koronanaiheuttamia ylimääräisiä kustannuksia raportoitiin tilinpäätöksessä perusturvan osalta noin 340.000

euroa sekä tulojenvähentymä 200.000 euroa. Muiden toimialojen osalta ei erilliskustannuksia raportoitu.

ASKOLAN KUNNAN TALOUSTILANNE KRIISIKUNTAKRITEERIEIN VALOSSA

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu tunnuslukujen ja niiden raja-arvojen osalta. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa (ei muutosta nykyiseen)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneeltä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen)

tai

- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahdena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa.

2020									
Kriteerikohta	1		2		3		4		
Asukasluku	Kertynyt ali-/yli-jäämä €/as		Vuosikate %:a poistoista		Tulovero-% 2020 (>21,97)	Lainat ja vuokravastuut €/as. (>12301,5)		Lakennallinen lainanhoitokate	
	Kunta	Konserni	Kunta	Konserni		Kunta	Konserni	Kunta	Konserni
4885	948	752	192,7	169,711	21,5	5137	6946	2,4	2,7
Kriteeri	Ei täyty		Ei täyty		Ei täyty	Ei täyty		Ei täyty	

Askolan kunnan osalta kriisikuntakriteerikohdat eivät täyty.

5 KUNTAKONSERNI

Kuntakonsernissa tapahtui useita muutoksia vuoden 2020 aikana. Kunnan vuokra-asuntotoiminnot on järjestetty uudelleen yhtiörakennetta järjeistämällä. Kiinteistö Oy Kyttäläntie 9 sulautui Linnankosken Asunnot Oy:n kanssa 31.12.2020. Linnankosken Asunnot Oy:n toiminta päättyi 31.12.2020 sulautumiseen Kirnujen Asunnot Oy:n kanssa. Kaikki kunnan vuokra-asunnot on keskitetty nyt yhden toimijan alaisuuteen.

Askolan kunnalla on Kirnujen Asunnot Oy:n ohella toinen tytäryhteisö: Askolan Puhti Oy. Askolan Puhti Oy on sosiaalinen yritys, jonka päätoimialana on vesipesupalveluja tuottava pesulatoiminta. Askolan Puhti Oy:n sosiaalisena tavoitteena on pitkäaikaistyöttömien ja rajoittuneen työkyvyn omaavien henkilöiden työllistyminen. Kunnan ja sen omistamien yhteisöjen muodostama konserni tuottaa edelleen pääosin asumis- koulutus- ja terveydenhoitopalveluja kuntalaisille.

Konsernin toimintakate pysyi vuonna 2020 lähes edellisen vuoden tasolla. Konsernin toimintatuotot nousivat edellisvuodesta (3 milj. €) ja toimintakulut kasvoivat merkittävästi (3,3 milj. €) viime vuodesta. Toimintakate parani siis 0,3 milj. euroa. Vuosikate parani 2,2 milj. euroa edellisvuodesta verotulojen ja valtionosuuksien lisäyksen ansiosta. Konsernin tilikauden tulos oli 2,1 milj. euroa. Kuten kunnan myös konsernin omavaraisuus parani edellisvuodesta (21 % > 28 %). Suhteellinen velkaantuneisuus laski hieman (84 % > 79 %), mutta kuntakonsernin lainakanta kasvoi 32,7 milj. euroon (6 687 €/asukas).

6 HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä nousi edellisvuodesta yhdellä (1) henkilöllä. Vuoden lopussa kunnan palveluksessa oli 294 henkilöä (293 v. 2019). Henkilöstön keski-ikä (45,3 v.) laski hieman edellisvuodesta (45,9 v.). Koko maan kunnallisen henkilöstön keski-ikä on samaa tasoa (45,7 vuotta).

Henkilöstömenot pienenevät viime vuoteen verrattuna ollen yhteensä 13,42 milj. € (13,78 milj. € v. 2019). Palkkojen ja palkkioiden määrä vuonna 2020 oli 10,93 milj. euroa (11,07 milj. € v. 2019), mikä alitti talousarvion (138 796 €). Henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista oli 43,9 % (45,4 %).

Sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli 5110 kalenteripäivää, mikä on 179 päivää enemmän kuin vuonna 2019. Askolan kunnan työterveyshuoltoa hoitaa Mehiläinen Porvoon Lääkärikeskus.

Koulutukseen osallistuminen väheni huomattavasti edellisvuodesta. Osallistujamäärä laski 178 henkilöstä 118 henkilöön ja 458 koulutuspäivästä 244 päivään, joka tarkoittaa keskimäärin vain 0,8 koulutuspäivää jokaiselle Askolan kunnan työntekijälle. Koronapandemialla on ollut merkittävä vaikutus koulutusten osallistujamääriin. Koronarajoitusten vuoksi suurin osa lähikoulutuksista peruuntui ja niiden tilalle tuli webinaareja ja Teams-koulutuksia, mutta into koulutuksiin osallistumiseen kuitenkin väheni.

Koronapandemia on vaikuttanut laajasti henkilöstön toimintaan vuonna 2020. Maaliskuussa suositeltiin etätöitä kaikissa tehtävissä, joissa etätöskentely on mahdollista. Myös kokoukset siirtyivät Teamsiin. YT-neuvotteluja käytiin loppukevällä, koska koronavirus vähensi joitakin töitä tilapäisesti. Kesällä 2020 lomautettiin yhteensä 13 henkilöä, jotka olivat koulunkäynnin ohjaajia ja varhaiskasvatuksen hoitajia. Lomautuksia oli yhteensä 484 kalenteripäivää. Työhyvinvointiohjelma jäi myös toteuttamatta eri tapahtumien kohdalla koronan vuoksi.

Tarkastuslautakunta katsoo, että koronapandemian vuoksi tilikausien sairauspoissaolotiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään. Tarkastuslautakunta muistuttaa koulutuksen merkityksestä henkilöstön osaamisen, motivaation ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä sekä kunnan kehittymisen mahdollistajana.

7 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT KUNNANHALLITUKSELLE JA HALLINTOKUNNILLE

Kunnan toimielinten pöytäkirjat ovat nykyisellään nähtävissä kunnan verkkosivuilla vain vuoden ajan. Monissa kunnissa pöytäkirjat ovat nähtävissä verkkosivuilla huomattavasti pidempään. Tarkastuslautakunta suosittelee, että toimielinten pöytäkirjojen nähtävänä pitoaika pidennettäisiin kunnan verkkosivuilla avoimuuden ja kuntalaisten tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi. Tarkastuslautakunta suosittelee myös, että jatkossa lautakuntien päätökset kirjataan yksilöidymmin siten, että mahdolliset äänestykset merkittäisiin selvemmin kokouspöytäkirjaan.

Tarkastuslautakunta kehottaa uusimaan kunnan hankintaohjeen nykylainsäädäntöä vastaavaksi tilikauden 2020 aikana.

Askolan kunnalla on osakesijoituksia tilinpäätöshetkellä 6,5 milj. euroa. Tarkastuslautakunta painottaa huolellisen varainhoidon merkitystä muun muassa kunnan sijoituspolitiikasta päätettäessä. Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnan sijoituspolitiikka ja sen periaatteet käydään läpi viimeistään uuden valtuustokauden alkaessa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialojen edelliseen arviointikertomukseen antamista vastauksista huolimatta strategia ei edelleen näy riittävästi tulostuloksissa.

Tarkastuslautakunta painottaa, että vuonna 2019 hyväksyttyä taloudentasapainottamisohjelman noudattamisesta tulee jatkaa taseeseen kertyneestä ylijäämästä huolimatta.

Tarkastuslautakunta arvioi, että valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastaja on antanut 18.5.2021 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2020. Tilintarkastaja on esittänyt vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuoden 2020 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitoksensa kunnan henkilökunnalle kunnan ihmisten hyväksi tehdystä työstä.

Askolassa 18. päivänä toukokuuta 2021

Tero Aaltonen
puheenjohtaja

Mia Myllys
jäsen

Kati Keski-sarja
jäsen

Simo Ahokanto
jäsen

